

Societat

IGUALTAT

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

La cançó *Every breath you take*, del grup The Police, va constituir ja als anys 80 una verbalització molt melòdica de l'assetjament. La lletra recorda aquella dona imaginària a qui, a cada moviment, a cada respiració, l'home estarà vigilant perquè, li deia, "em pertany". Des de llavors les cançons han embolcallat missatges com aquest: discursos sexistes, l'estereotip de l'amor romàntic i la hipersexualització de la dona. Això és el que conclou una investigació multidisciplinària liderada per la doctora Laura Filardo, de la Universitat de Valladolid, i amb participació catalana, de les universitats Pompeu Fabra i de Vic.

La recerca ha analitzat 304 cançons de les llistes d'èxit entre els anys 1978 i 2015 i també vídeos musicals en què apareixen dones amb poca roba i fent balls seductors. Filardo denuncia que aquestes cançons "generen una sèrie d'expectatives que la dona no té per què complir" i lamenta el comportament poc crític de la societat, que les balla o taral·leja sense parar atenció al missatge sexista que donen. De fet, en el cas de The Police la lletra no va importar gaire perquè fos reconeguda amb un Grammy a la cançó de l'any.

Filardo denuncia la insistència de la música en l'estereotip d'un amor romàntic lluny de les relacions de parella actuals: "És com als contes infantils. La dona ha de buscar l'home ideal, que li resolgui els problemes, que la protegeixi". La investigadora assenyala també la hipersexualització de la dona, amb referències als pits, els llavis o els malucs. Afegeix que apareix "com a objecte sexual", algú que malgrat que a vegades digui que no sempre vol tenir sexe. Filardo afegeix que les dones, tant a les cançons com als vídeos musicals que circulen per la xarxa, són sempre "a la llar" i "en posició d'objecte, no de subjecte".

Música per justificar la violència

"Totes les cançons de discoteca, de radiofórmula i de revetlles populars transmeten estereotips", lamenta Virginia Carrera, experta en gènere i polítiques d'igualtat. Les investigadores denuncien que les cançons sexistes que punxen reiteradament a la ràdio i es fiquen al cervell mantenen la desigualtat entre homes i dones: "No hi ha una relació causa-efecte, però sí que contribueixen a perpetuar els estereotips de gènere i justificar la violència", opina Lorena Antón, doctora en criminologia i que va participar en l'estudi com a investigadora de la UPF.

La investigació ha inclòs també entrevistes a maltractadors. "Aquests agressors tenen un model patriarcal, no reconeixen la violència de gènere com a problema i en la majoria de casos diuen que ells no en tenen la culpa", explica Carrera.

El masclisme que es balla i es canta

Un estudi denuncia que les cançons i els vídeos musicals perpetuen els estereotips de gènere i les desigualtats

01

02

La investigadora assenyala que escolten habitualment *reggaeton* i radiofórmula i afegeix que si bé ells no reconeixen que estan condicionats per la música, la influència és innegable. "La música transmet rols concrets -afirma Antón-. Quan la teva parella no compleix aquest rol, això afecta la relació i pot ser que l'home exerceixi violència".

Si bé els estereotips de les dones guapes i submises que presenten les cançons no han canviat des dels anys 70, les investigadores sí que han detectat una evolució pel que fa al discurs sobre la violència. La doctora Ana María Iglesias, de la Universitat de Valladolid, explica que

si bé al principi les cançons donaven veu al maltractador, després apareix la dona agredida o els seus fills. La investigació assenyala que en els últims anys, sobretot a partir de la llei espanyola contra la violència de gènere del 2004, apareixen també cançons que encoratgen les dones a denunciar les agressions de les seves parelles. Les investigadores demanen la implicació de tothom perquè la igualtat també es canti: reclamen més consciència crítica del públic, més responsabilitat dels artistes i la indústria discogràfica, però també més polítiques públiques i més educació i conscienciació. —

01. Shakira, amb els ulls tapats, al vídeo *Bruta, ciega, sordomuda*.
02. Carlos Baute a *Quién te quiere como yo*. ARA

Exemples

L'estudi ha analitzat 304 cançons des del 1978 fins al 2015

La Macarena

LOS DEL RÍO

"Dale a tu cuerpo alegría Macarena, que tu cuerpo es pa'darle alegría y cosa buena"

És un fragment de la cançó de Los del Río que als anys 90 va fer la volta al món i va internacionalitzar el tractament de la dona com a objecte sexual. Els estereotips també es transmeten al vídeo musical.

Quién te quiere como yo

CARLOS BAUTE

"¿Quién te quiere y te cuida como yo? ¿Quién te alegra los días como yo? ¿Quién te da el desayuno en la cama y te hace sentir una dama?"

Perpetua els estereotips, ja que a la cançó la dona ha de buscar un home que la protegeixi i li diu que ell fins i tot és capaç d'entendre-la quan té la regla.

Bruta, ciega, sordomuda

SHAKIRA

"Bruta, ciega, sordomuda, torpe, traste y testaruda, es todo lo que he sido por ti me he convertido en una cosa que no hace otra cosa mas que amarte"

Assenyala la caracterització negativa de la dona fins que troba l'home que l'estima, similar al *Sin ti no soy nada* d'Amaral.

Malo

BEBE

"Malo, malo, malo eres, no se daña a quien se quiere, no! Tonto, tonto, tonto eres, no te pienses mejor que las mujeres"

És una de les cançons més conegudes de denúncia de la violència de gènere, tot i que l'estudi diu que algunes d'aquestes lletres continuen reproduint estereotips i no aconsegueixen canviar el missatge.